

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.
Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
DR. FRANCISY LAJOS.
 Társzerkesztő:
DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.
 Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fil.

Köztársaság és haladás.

A portugál királyi trón összeomlása és a monarchiának a köztársasági kormányformával való felcserélése, alkalmat szolgáltat a sajtónak a köztársasági alapon történő államberendezkedés magasztalására. Még a higgadt lapok is úgy írnak a köztársasági kormányformáról, mint a mely egy lépést jelent előre, a haladás és a szabadság nagy eszméjének útján.

Pedig tévedés azt hinni, hogy a kormányformának általában véve bármi köze volna a haladás és a szabadság javaihoz. A kormányforma jóságát, a nemzeti és állami feladatok teljesítésére való alkalmas voltát a *célszerűség* állapítja meg. Vannak országok, melyek a monarchikus kormányforma mellett is fejlődnek, gazdagodnak, virágoznak és vannak, melyek jóllehet köztársasággá alakultak át, mégis hanyatlanak, a haladás és a szabadság útján nem előre, hanem hátrafelé mennek.

A német birodalomban a monarchikus elv a jelenlegi császár alatt túlszárnyalta a parlamenti elvet, az államfő hatalma háttérbe szorította a parlament hatalmát s a német birodalom mindazonáltal csodásan fejlődik s nem csak az anyagi erő nagy műveit hozza létre a nemzetek versenyében, hanem a szellemi és az er-

kölcsi téren is rendkívül értékes, becses alkotásokkal ajándékozta meg polgárait. Az egyéni, egyesületi és polgári szabadságnak ez idő szerint sehol a világon nincs annyi és oly erős biztosítéka, mint Németországban.

Arra is mutatnak példát a jelen eseményei, hogy a parlament hatalma által nem korlátozott monarchiában, a hol az abszolutizmus az egyetlen számottevő tényező, a nép anyagi és szellemi haladása bámulatos és tiszteletet keltő sikereknek a jegyében áll. Néhány hét előtt az egész világ csodálkozva tekintett a kis Montenegróra, melyben a parlament tulajdonképpen csak tanácsadó testülete az uralkodónak; egy inkább tájékoztató, mint rendelkező fórum, s Montenegro mégis úgy fejlődik, halad, művelődik és gyarapszik, hogy a nagy nyugati nemzetek is elismeréssel adóznak azoknak a törekvéseknek, melyekkel ez a kis ország polgárjogot szerzett magának az európai kultúra nagy birodalmában.

Más oldalról szemünk előtt van a francia köztársaság, melyet a köztársasági kormányforma nem vitt előre sem a haladás, sem a szabadság útján, sőt inkább hátra taszított. Az ország népessége évről-évre fogy, a helyett hogy szaporodnék, kormányainak politikája nem arat sikere-

ket, arról pedig, hogy vezérpolcot foglalhatna el az európai nemzetek között, szó sem lehet. Világkereskedelmének körét egymásután szűkítik Anglia, Németország és az amerikai Unio; ipara most vivja az elsőség megtartásáért a döntő csatát Németország iparával s már eddig is sok, számottevő pozíciót veszített.

A szabadság eszméje manap Franciaországban az állami centralizáció légkörében fuldoklik. Sehol a parlamentaris országokban nincs a polgárnak a jogköre annyira megszorítva, sehol nincs annyi kevés szabadság, mint itt. Az államhatalomtól való polgári függetlenség, a melyet a parlamentarizmus ideáljának tartanak, Franciaországban a ritka esetek közé tartozik. Arról nem is szólunk, amit Franciaországban a vallás szabadsága ellen vétenek, pedig ezek a vétségek is nagy eltérést képeznek a szabadság ideáljától.

Meg nem állhat tehát semmikép sem az az állítás, hogy az emberiség a haladás és a szabadság útján egyet előre lép, valahányszor valahol egy-egy köztársaság alakul.

Az igazság az, hogy a köztársaság is jó és üdvös lehet, bizonyos esetekben jobb és üdvösebb lehet a monarchiánál, de viszont ez jobb lehet a köztársaságnál.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRGÁJA.

Rozmaring.

*Kicsi falu mellett vitt el a vonat.
 Láttam rozmaringos kis ablakokat,
 Lányt, kinek dereka, mint a rózsza ring,
 Lenge mint a nádszál, mint a rozmaring.*

*Délceg legényt láttam, az utcán haladt
 S megállott a kicsi ablakok alatt.
 Meg se kopogtatta, egy hangot se szólt:
 Rozmaringos ablak máris nyitva volt.*

*Nem igen esett sok szó az ajkamon,
 Csak úgy nézték egymást nagy hálgatagon
 — Mögöttük száguldova egy világ kering —
 Az ő álmuk: két szem s egy szál rozmaring.*

Balla Miklós.

Füldői történet.

Irta: Géczy István.

A délutáni nap bőségesen szórta izzó sugarait a Cursalon bádög tetejére, fénylő fehér reflexet vetve a porondra, míg a terras zöld repkénye mögött a vidám fürdőközönség trécselve űzte magától az unalmat. Folyt a beszéd, ömlött a szó, össze-vissza.

Az érdekes, sápadt képű, borzas haju Dáni Margit vőlegényével perelt, aki a table d' hote alatt azt a hallatlan vakmerőséget követte el, hogy Szentmarjai Juditot kiáltotta ki legszebb asszonynak, ezt a nevető szemű, gömbölyű idomu, örökké izgó-mozgó fiatal özvegyet, aki körül a fürdő fiatal férfinépe állandó udvart formált, méltó irigységére a köszvényes uraknak, megbotránkozására a leányos mamáknak és bosszantására a mamás leányoknak. Szegény Sárdi Pista hiába esküdözött menyre-földre, hogy ő nem tartozik a nagy tömeghez, egyáltalán nem hódol a Szentmarjainé szépségének, ez a nyilatkozat is csak úgy véletlenül, ártatlanul csúszott ki ajkán, mint visszhangja a többi elfogultak nézetének. Margit hajthatatlan maradt, épen tizedszer esküdött meg a végzetes table d' hote óta, hogy nem lesz egy ily szörnyetegnek a felesége és ha az ujján fénylő karika aranyértékét nem sajnálná, a jegygyűrű már régen ott pihenne valamelyik bokornak árnyékos tövében. Hogy szavainak nyomatékot is adjon, idegesen huzogatta le vékony ujjáról az ártatlan kis gyűrűt, amely néma megadással engedte magát megszokott helyéről ideoda rancigáltatni. Szegény Pista homlokán kiütött a veriték, úgy érezte magát, mintha egy perc alatt eltűnt volna az árnyékot adó zöld repkény

a terrasz oszlopairól és az a mosolygó piros nap oda fenn az égen kiszámított maliciával összes égető sugarait az ő árva fejének irányította volna.

Szerencséjére e percben egyik öreg úr hatalmasan elásította magát, azt pedig tudjuk, hogy az ásitás a legragadósabb betegség és így történt, hogy a Cursalon egy pillanat alatt valóságos ásitóteremmé változott, ami aztán a beszélgetés irányát új terre terelte. A közvélemény rövid idő alatt koncentráldott, hogy ez a fürdő végtelen unalmas egy fészek, ahol semmi szórakozás, semmi mulatság nincs és ha ez tovább is így tart, ök bizony felszedik a sátorfát és szépen odább állnak.

Erre meg a doktor és fürdőigazgató kezdte törölni homlokáról az izzadságcseppeket. Mi lesz, ha a vendégek csakugyan beváltják fenyegetésüket és itt hagyják őt a fürdővel egyetemben, mint Szent Pál az oláhokat? Nagyot fohászokva veté fel szemeit a felhőtlen kék égre, onnan felülről várva segítséget és ime egyszerre nagy robajjal fordult be a poros országútról az árnyékos fasorba egy tarka foltokkal kicifrázott ekhós paraszt szekér s alóla egy pár borzas fej dugta ki magát az összesereglett fürdőközönség előtt. Időt sem hagyva a találgatásra, kimászott a kocsi tartalmának legborzasabb alakja, hóna alatt színes plakátokkal s a következő percben a mulatságra

A *célszerűség* határoz ebben a kérdésben és nem valamely doktrinér elv. Ahol az állami élet feladatai között első helyen áll az állami és a nemzeti egység megteremtése, vagy fentartása, ott a monarchikus kormányforma felel meg jobban a nemzeti és állami élet céljának; ahol azonban az állami és nemzeti egységet széthúzó törekvések nem fenyegetik és nem veszélyeztetik, ott a köztársasági kormányforma mellett is szépen lehet előre menni a gazdasági és kulturális haladás terén.

Mint hogy pedig azoknak az államoknak a száma, melyekben az állami és a nemzeti egység folytonos erősítésre nem szorulna, ma épp oly kevés, mint volt a múltban, innét van, hogy a kulturánek zöme változatlanul ragaszkodik a monarchikus kormányformához, vagy pedig észrevehető törekvést fejt ki, hogy visszatérjen hozzá, ha már elpártolt volna tőle.

A haladás érdeke és a szabadság eszméje a kormányformától függetlenül csak azt követeli, hogy a népnek egész zöme minél előbb elérje azt az értelmi érettséget, polgári önállóságot és függetlenséget, mely lehetővé teszi azt, hogy a közügyeket valóban maga a nemzet, maga a nép intézze, a törvényhozásban és a kormányzás ellenőrzésében való részvétel által. Ezt a nagy célt rossz, despota hajlamú monarchia mellett elérni nem lehet; de jó, alkotmányos érzésű monarchia mellett ez a cél biztosan elérhető és e tekintetben a köztársasági kormányforma előnyét a monarchia felett, sem filozófiai, sem tapasztalati érvekkel igazolni nem lehet.

Visszautasított kivándorlók. Legutóbb az *antwerpeni Red-Star* hajótársaság kivándorló utasainak nem kevesebb mint harmadrésze lett Newyorkban visszautasítva, azaz Európába visszaküldve. Ezt a hajótársaságot Amerikában is nagyon lekiismeretlennek ismerik, miért is megszigorítják vele szemben az ellenőrzést. A

ehes közönség mohó étvágygyal olvashatta, hogy a halhatatlan Boskó fia és világhírű akrobata társulata átutazóban rendkívül érdekes diszelo-adást lesz szerencsés tartani a nagyérdemű közönség előtt, a legmagasabb akrobácia, fizika és magika köréből stb. Az előadás kezdete este 8 órakor — vacsora után, bemenet szabad.

No ez volt a Pista szerencséje, mert az imént még engesztelhetetlen gyűlölettel égő Margit egyszerre kezes baránnnyá változott és legszeretettelőbb mosolyával kérdezte Pistától.

— Ugye-e elmegyünk edes?

Pista felelet helyett mintha ágyból lötték volna ki, úgy rohant a trupp igazgatójához, hogy jó előre lefoglalja a legjobb két helyet, de fájó szívvel vette tudomásul, hogy a tisztelt című publikum odaül, ahová akar és annyit fizet a mennyt akar.

A férfiak ezalatt vállra emelték a fürdő orvosát és mint egy győzedelmi jelvényt zúgó éljenzés közt hordozták körül, mint aki nekik ezt a kapitolumi élvezetet megszerezte és egyhangu határozati javaslatot hoztak, hogy ezen az élvezetes estén mindnyájan ott lesznek.

Este nyolc után már együtt ült az egész diszes társaság a hevenyészett ponyvasátor alatt, a fakó ponyvasátor felett mint százkarú szőnyeg-

hatóságok mindig újból figyelmeztetik a kivándorlókat, hogy óvakodjanak e kizsákmányoló társaságtól, melynek a rendőrség mindenütt nyomában van. A magyar határrendőrség Pozsonyban mult héten ismét letartóztatta a Red-Star több ügynökét, kiktől nem kevesebb, mint 34,243 koronát kobozott el. Ezzel az összeggel a megtévesztett kivándorlók kárára meg akartak szökni. Míg a Red-Star ügynökeit ily módon megtizedelik, egyuttal azon is fáradoznak, hogy ennek a kivándorlókat fosztogató társaságnak nyomtatványait konfiskálják. Ujabbán a *nyitrai* törvényszék ke-reste meg a budapesti főkapitányt, hogy konfiskálja a Red-Star nyomtatványait, melyeket *Nyitra*n is terjesztettek. A budapesti rendőrség nyomában meg is felelt e megkeresésnek. A hatóságok ez erélyes eljárása méltán elismerést érdemel.

A polgármesteri szék.

Crausz István főispán miután alaposan ki-korteskodta magát jelöltje Tóth Lajos érdekében, f. hó 11-én *Turchányi* Ödön alispán által, a ki csak eszköz a főispán kezében, értekezletet hivatott össze a következő meghívóval:

A nyitrávárosi megüresedett polgármesteri állás *betölthetése* céljából folyó évi október hó 11-én délután 4 órakor a vármegyeháza 21. számú termében értekezletet óhajtok tartani, melyre van szerencsém ezennel meghívni.

Nyitra, 1910. évi október hó 7-én.

Turchányi s. k.
alispán.

Az értekezlet célját nem a polgármesteri állás *betölthetése* képezte, mert hogy hogyan kell a polgármesteri állást betölteni, azt Nyitra város polgársága a főispán és alispán nélkül is tudja, hanem egyes egyedül az a szándék, hogy a főispáni jelölést maszkirozzák.

Crausz István nem volna liberális ember, ha nem tudná, hogy abban a politikában, melyet a liberális kormányok és kormányközegek követni szoktak, a hamisság a főerény. És nem volna intranzigens liberális, ha ő ennek az erénynek a mezét magára nem ölténé.

Mégis csak rosszul venné ki magát, a politikai illendőség, meg az önkormányzati jogtisztel-et szempontjából erős kifogás alá esnék, ha a városra a főispán tukmálná rá a polgármestert. Ilyen mellőzését az erkölcsi és a jogtisztelati szempontoknak a liberális lelkiismeret meg nem bírja. Azért tehát álarc alá kellett bujdatni a főispán akcióját és az ő különös kedvtelését úgy kellett feltüntetni, mintha az a város polgárságának az akarata volna.

teg némán, feketén kerültek el a százados tölgyek szertehajló ágai, kísértetiesen világítva meg a sátor négy oldalán leszúrt olajlámpa veresen ki-ömlő fényétől, míg a sátor belsejében füst és para közt mint mozgó lidércfény imbolygott a mozgó, kacagó úri társaság.

A publikum kitűnően érezte magát, valami szokatlan új volt előtte ez a kivilágítás és a kezeit meglegedetten dörszölgető, róka képű, vi-gyorgó igazgató vásári bókókat szórt a közönség közé, meglegedése magas jeléül. Csak Margit fintorgatta pisze orrocskáját, mert az ördög épp Pista mellé ültette a kis Szentmarjainét. Nem is békült meg addig, míg a falusi csepürágó Pista kalapjában rántottát nem sütött és ki nem rázott belőle három tucat kártyát, tíz méter papiros-szalagot és ráadásul egy pár turbékoló kis gerlét, ami élénk célzás volt reá és Pistára. Mikor pedig a Szentmarjainé finom csipke zsebkendőjéből egy tövises sündisznót szedett ki, teljesen kibékülve tapsolt a bűzke önérettel hajlongó bűvésznék. Hát még mikor az akrobaták megkezdtek mutat-ványaikat, milyen derűtséget idézett elő a falusi dummer August az ő vásári viceivel, fehérre mázolt ábrázatjával, mikor gáncot kapva az egyik akrobatától, hanyat vágta magát a puha porondon, majd nagyokat nyögve, megfordult és

E végből jött össze az alispán meghívására f. hó 11-én 32 képviselőtestületi tag, ezek között 9 városi, megyei és állami tisztviselő. Az érte-kezleten *Dombay* Hugó elnökölt. Ez azonban mel-lékes, de fontos az, hogy ott az *alispáni légkörben* egy ivet köröztettek, melyet a meghívottak alá-irtak annak a kinyilvánítására, hogy *Tóth* Lajost óhajtkák polgármesternek. Ezzel a tényrel beiga-zolódott, hogy a vármegye a hatalmi befolyás lat-bavetésével nyiltan korteskodik az ő jelöltje mellett.

S ezt a merész lépést, a polgárság önkor-mányzati jogkörének ezt a megcsúfolását abban a pillanatban követik el, a mikor a főispáni ak-ciónak azt a látszatot akarják adni, hogy az a polgárság akarátának a kifolyását képezi. Kép-zelhető-e ennél rútább képmutatás?!

A 32 jelenvolt képviselőtestületi tag közül az eléjük terjesztett ivet 20-an irták alá, 12-en pedig az *aláírás előtt eltávoztak*. Ez utóbbiaknak az önérzete és a komolysága nem engedte meg, hogy eszközül engedjék magukat felhasználni eb-ben a csunya eljárásban.

A 20 aláírással megerősített „előválasztási” aktus után az aláírók közül hatan, úgy mint *Dombay* Hugó, *Árpássy* Imre, *Tomaschek* János, *Tichy* Tivadar, *Mayer* Károly és *Szirányi* Géza nyomban felkeresték *Tóth* Lajost és felajánlották neki a jelöltséget a polgármesteri állásra. Az el-járás nem lett volna komédia, ha *Tóth* Lajos megkérdezte volna az ő kedves barátaitól, vajjon az egész, vagy legalább a polgárság zömének a nevében kéri-e őt fel, vagy pedig csak annak a 20 aláírónak a nevében?

Ilyen ünnepélyes pillanatban, kinek jutna-nak az eszébe az efféle csekély skrupulusok!

Azért másnap reggel *Tóth* Lajos megjelent a városházán, kivette a képviselőtestületi tagok jegyzékét és megkezdte ajánló látogatásait.

— A polgárság óhajára és felkérésére pá-lyázom a polgármesteri állásra — ezekkel a sza-vakkal mutatta be magát. Egnémely helyen meg-kérdezték, hogy kik képviselik azt a polgárságot, a melyre hivatkozik? A híres jelölt a válaszzsal adós maradt.

Mialatt ezek az ajánló látogatások folynak, a főispáni jelölt pártjának keresztény kortesei, főképp az úgynevezett papos emberek, a klerusnál azzal korteskodnak, hogy *Tóth* Lajos meg fogja törni a városházán a *zsidók hatalmát*. Míg ugyan-akkor a zsidó kortesek a zsidóság körében azzal argumentálnak, hogy *Tóth* Lajos le fogja törni a *klerikális mozgalmakat*.

Ezekből az utalátosságokból láthatja a város polgársága, hogy eltekintve egy-két félrevezetett

szétterpeszkedett mint egy béka, miközben az élesszemű Szentmarjainé egy gyanus folytonossági hiányosságot fedezett fel a bő bugyogón, amit aztán rögtön közölt a társasággal, az urak kacagtak, a hölgyek pirultak és legyezőjükkel takarták el orcájukat.

Az érdekes és változatos műsor vége felé közeledvén, az igazgató úr, Bosko, nagy hangon biztos hatásra számítva, jelentette ki, hogy most következik az érdekes műsor legérdekesebb száma: *Leona* kisasszony csodálatraméltó mutatványai.

Nosza lett erre riadalom a fiatal urak közt. Egnémelyik monoklit nyomott szemére, de sa-jnos, a monokli csakhamar csalódottan esett vissza az összeszorított szemöldök alól, mert a sátor szűk nyílásán a vélt *Leona* kisasszony helyett ki-lépett egy bő trikóba, rövid foltos pulderbe buj-tatott, sápadt arcú, beesett mellű, 10 esztendő-s fakó kis lány, aki úgy nézett ki a vidám tömeg-ben, mint a rózsalevelek közé dobott penészvirág. *Tassi* Zoltán, a társaság humoristája mindjárt si-került szójátékot rögtönzött, összehasonlítva a járásbíró öblös tajtekipipájának szárát a kis leány lábszáraival, míg Szentmarjainé a fejebűbjáról lelógó, fakó nemzetiszínű pántlikába fount hajtín-cset vette beható szeme alá.

A gyermekleányka felénken, bámész szemek-

uri embertől, minő gyanus társasággal áll szemben. Nem pártok, nem felekezetek küzdelme ez, hanem a feltolakodó egyéni önérdék intéz rohamot a város ellen, a melynek még mindig van annyi java, hogy azokból egyesek megtömhessék feneketlen tarisznyájukat.

Ilyen csatározások közepette jól teszi a város polgársága, ha nem is hederit a főispáni korteshad beszédei és fogásaira, hanem nyugodtan bevárja a választás napját és akkor komoly, férfias elhatározással érvényt szerez meggyőződésének, mely nem ellenkezhetik a város igazi, jól felfogott érdekeivel. *Civis.*

A törvényhatósági választások.

Az ország törvényhatóságai a jelen évben választják újra a vármegyei bizottmányi tagok felét.

A nyitra- és trencsénmegyei néppárt ezekben a választásokban teljes erővel vesz részt s erre az akcióra soha sem volt kedvezőbb az alkalom, mint éppen most, midőn abból a mámorból, mely a munka párt alakulásakor az ország választópolgárainak egy részét megszállta és a választások előtt fogva tartotta, ma már minden tisztán látó ember kijózanodott.

Az ország számos helyén a munkapárt csak a legmérhetetlenebb korrupció eszközeivel győzhetett s a hol népünknek egészséges lelkét vesztetettél és itatással meg nem mérgezhette, ott nem átalott a legdurvább erőszak fegyvereihez nyulni. Nyitra- és Trencsénmegyében elővették a régi mintát s rendeztek Tarnóczy-féle választásokat, de ezzel csak egy-két mandátumot sikerült magukhoz ragadniok, népünknek az erejét azonban meg nem törhették. Ez a nép ma jobban, szívósabban ragaszkodik a néppárti zászlóhoz, mint azelet bármikor.

Népünknek ez a törhetetlen ereje és tántoríthatatlan ragaszkodása, magában rejti a zálogát a jövő győzelmeinek. A jelenleg uralkodó párt tartós életre nem tarthat számot. Először azért, mert erkölcs nélküli alapon a politikai pártok nem tehetnek szert tekintélyre, e nélkül pedig nem verhetnek gyökeret a nép rétegeiben; másodszor azért, mert az az egyetlen erő, a mely a volt szabadelvűpártot összetartotta és fentartotta, a pártegység, a munkapártban nincs meg. Tiszta lehetetlenség az, hogy az a nagyszámú heterogén elem, melyet ebben a pártban az egyéni érdekek szálai fűznek és tartanak össze, fel ne robbantsa az egész alakulást abban a pillanatban, a mikor a kormány kénytelen lesz azok-

kel állt a kör közepén; soh' se látott ő még ennyi fényességet az ő sötét életében. Mosolyogni próbált, ami rosszul sikerült neki és hányt a csókokat jobbra-balra vékony karjaival. Aztán az ő idétlen rekedtes hangján elkialtotta magát hopp la! ami jel volt a mutatóvonyok megkezdésére. Bukfencet hányt a levegőbe, majd hanyat feküdt a földre, kinyújtotta vézna kis testét, aztán föllökte, arra igyekezett, hogy talpával megvergesse a feje búbját, miközben gyenge kifecamított esontjai ropogtak, mint mikor a pajkos iskolás gyermek mogyoróhéját tör szét a lábai alatt. Mikor nagynehezen felemelkedett, egy pár kinos köhintés jött ki száraz melléből. Hogy ezt elfojtsa, zsebkendőjét szájához nyomta, hazug mosoly alá rejtve fájdalmát. A fehér vásznon piroslott egy kis csöp pirosság, édes vér, de hát ki vette volna ezt észre a nagy vidámságban!

Kezébe vette a tányért és imbolygó lépésekkel mindig mosolygva indult az úri nép felé. Ó ti szép mosolygó dámák, viruló rózsás arcú hajadonok és ellenálthatatlan monoklis szeladonok, nyúljatok be most zsebeitekbe, és az átkacagott pompás komédiáért ne sajnáljatok egy-két krajcárt dobni ennek a sápadt, lassan, kinosan haldokló gyermeknek a tányérjába!

kal az érdekekkel ellenkező tényeket beállítani a politikájába.

A munkapárt bukása után egy egészségsőbb alapra történő alakulásnak kell következnie s akkor jön el az ideje, a mi népfentartó keresztény elvi álláspontunk érvényesítésének. E végből folytonosan kell gondoznunk, erősíteniünk politikai szervezeteinket s erre a törvényhatósági választások is jó alkalmat nyújtanak.

Fontos községi, iskolai és templomi ügyek, országos jelentőségű politikai és szociális kérdések merülnek fel a törvényhatósági közgyűléseken, a melyek szószókat kívánnak a jogos helyi érdekek és általában a keresztény politika oldaláról. Jelentős dolog ennél fogva, hogy a vármegye minden vidékének legyenek nagy számú, független meggyőződésű képviselői az önkormányzati jogok gyakorlásának körében.

Pártunk tagjait kérjük, állapodjanak meg kerületenkint a megválasztandó jelöltekre nézve, hogy megállapodásukról az *őszi közgyűlés előtt tartandó néppárti értekezleten* a pártvezetőséget tájékoztathassák s a további teendőkre az eljárás egyöntetűségét biztosíthassák.

Ujdonságok.

Lapunk t. előfizetőit, a kiknek előfizetése f. évi október hó 1-én lejárt, úgyszintén a hátrálékosokat is tisztelettel kérjük előfizetéseik szives megújítására, illetőleg hátrálékaik beküldésére.

Vér és szabadság.

A szabadságért mindig vér folyt, de hősök vére. A szolgaságért is mindig vért ontottak, de nem a maguk, hanem ártatlanok vérént ontották érte gőgös zsarnokok.

S nemcsak egyéni, hanem tömegzsarnokság is van és ez a legkegyetlenebb. Ilyen a forradalmak zsarnoksága, a mely a szabadság előfáját nem virágoztatja ki, hanem lenyesi, lombjától, virágától megfosztja.

A portugál köztársaság a tömeg zsarnokságára alapítja uralmát, s ez a tömeg fosztogat, rabol, gyilkol, lerombolja az emberi és isteni jogok korlátait, ledönti az emberi lelkiismeret őrhelyeit a templomokat és oltárokat, kiűzi, megöli a templomok és oltárok szolgálatában álló személyeket, a kik pedig nem ellenségei a szabadságnak, sem a köztársaságnak, hanem csak hivei a jognak és a rendnek. Ez az egyetlen bűnök.

Ugyanaz a tömeg, mely most védtelen papokat és apácákat gyilkol, ha majd elvégezte véres munkáját, ráveti magát a hatalom birtokosaira s azokat is elpusztítja, mint a hogy az minden forradalomban történni szokott. Azért nem születhetik a forradalom méhéből sem köztársaság, sem monarchia, hanem csak anarchia. Ez pedig tagadása minden szabadságnak.

Szégylene az emberi nemnek, hogy akik a forradalom gyilkosságaiért lelkesednek, azok a szabadság hiveinek vallják magukat...

Kinevezések. Az igazságügyminiszter *Konecsny* János szakolczai, *Hangos* Dezső vágúj-helyi járásbírósi betétszerkesztő díjnokokat, betétszerkesztő irnokokká nevezte ki.

Eljegyzés. *Kerekes* József cs. és kir. vezérkari százados f. hó 9-én eljegyezte *Árpácssy* Janka úrhölgyet. *Árpácssy* Imre nyitrai birtokos és bankigazgató bájos leányát.

Szporiny Gyula imelyi fűszerkereskedő eljegyezte *Harmath* Mariska kisasszonyt Érsekujvárról.

Hymen. *Roskoványi* Ágoston cs. és kir. kamarás, huszárkapitány, József főherceg szolgálattevő kamarása, b. e. *Roskoványi* Ágoston nyitrai püspök unokaöccse, f. hó 8-án vezette oltárhoz Budapesten a belvárosi templomban *Bánóczy* Véges Gizellát. Az esketési szertartást dr. *Prohászka* Ottokár székesfehérvári püspök végezte.

Uj plebános. *Hoics* Mihály szentmihályúri adminisztrátor helyébe, a ki nyugdíjba ment, Szentmihályúrra plebánossá *Gransics* Mihály hontnádasi plebános neveztetett ki. Az új plebános f. hó 3-án foglalta el új állomását.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. *Zelenka* Frigyes trencsénvármegyei kir. s. tanfelügyelőt a székesfővárosi tanfelügyelőséghez eddigi minőségben áthelyezte.

A vallás és közoktatásügyi miniszter *Debreczeni* Géza zsolnai állami főreáliskolai rendes tanárt a nagyszombati állami főgymnasiumhoz; *Votisky* Géza dr. szatmármegyei s. tanfelügyelőt a trencsénvármegyei tanfelügyelőséghez eddigi minőségben áthelyezte.

Vármegyei közgyűlés. Nyitra vármegye törvényhatósági bizottsága f. é. november hó 9-én tartja az évi rendes közgyűlését. A 159 pontból álló tárgysorozat fontosabb pontjai: A király 80-ik születésnapja alkalmából létesített „*Ferencz József-alap*“ javára kivetendő 0.5% pótdadó megszavazása. A vármegye alispánjának előterjesztése a f. évben megtartandó törvényhatósági tagválasztások iránt. *Skublics* József vasuti elöngedélyes kérelme a vittencz—bohunicz—nagyszombati h. é. vasut építési céljaira törvényhatósági hozzájárulás iránt. Tótmegyer községnek gazdasági munkaházak építése és e célra felveendő kölcsön tárgyában hozott határozata.

Nyugdíjbizottsági ülés. A nyitra-egyházmegyei papi nyugdíj segély-alap központi bizottsága folyó hó 12-én ülést tartott *Jeszenszky* Alajos pápai prelátnak, püspöki helynök elnöklete alatt.

Jelen voltak a székeskáptalanból: *Mihálik* József, *Kútvaszer* István, *Kondor* István, dr. *Bartossik* Antal főesperesek; a központi és lelkészkező papságból: *Belák* József, *Chocholusz* Bálint, dr. *Franciscy* Lajos, *Hayek* Vince, dr. *Kaszala* János, *Ludvig* Gyula, dr. *Puchovszky* Bálint, *Steffel* Ede, *Szmidá* Kálmán.

Távol maradásukat kimentették: *Gyurcsánszky* Demeter, *Kelecsényi* Béla, dr. *Teszelszky* József.

A tárgysorozat első pontja volt az alap 1909. évi számadásainak előterjesztése. *Belák* József kegyes alapítványi főszámvevő felolvasta a számadási kimutatást, melynek főbb tételei a következők: Bevétel 15.500 kor. 40 fill., kiadás 11.647 kor. 98 fill., maradvány 3852 kor. 42 fill., melyből a bizottság 3000 koronát tőkesítettett.

Az eddig tőkesített összeg a fentebb említett 3000 kor.-val együtt 47.100 korona.

A tárgyalás további folyamán *Kondor* István az egyházmegyéhez tartozó tábortól lelkészek ügyét tette szóvá, a kik tudvalevőleg kivonták magukat a rendes nyugdíjjárulékok fizetése alól. Indítványára a bizottság elhatározta, hogy a ft. egyházmegyei hatóság útján újra felszólítja az említett lelkészeket, hogy kötelezettségüknek eleget tegyenek.

Dr. *Krajcsovic* István ideiglenesen nyug. s. lelkésznek a bizottság *Szmidá* Kálmán és *Chocholusz* Bálint felszólalása után egyhangulag egy évi, 1910. május 1-től 1911. május 1-ig terjedő rendes nyugdíjsegélyt szavazott meg.

Krautmann István ócsadi plebánosnak, súlyos betegségében felmerült gyógyítási költségek fedezésére segély címén 600 koronát szavazott meg a bizottság, köteletségévé tette azonban a folyamodónak, hogy kérvényét az alakítás kellékeinek pótlása végett, utólagosan az espereskerületbeli papsággal irassa alá.

Duday János volt tőkésujfalusi plebános és néhai *Prihoda* Lajos karkaplánnak időközben történt szabályszerű nyugdíjaztatását a bizottság tudomásul vette.

Bossányi József nyug. nyitra-nóváki plebánosnak, folyamodványa alapján, arra való tekintettel, hogy nevezett plebános a jelen évben az egyházmegye területén főpásztori rendelkezés folytán lelképásztori teendőket végzett, a bizottság *Kútvaszer* István és dr. *Puchovszky* Bálint felszólalásai után 1910-re 300 kor. segélyt szavazott meg s egyuttal kilátásba helyezte neki a teljes nyugdíjsegélyt azon esetre, ha az egyházmegyeben állandó szolgálatot fog teljesíteni.

Az ülés jegyzőkönyvét *Szmidá* Kálmán nyitrai esp.-plebános vezette, a kit a bizottság a emondott dr. *Puchovszky* Bálint helyébe jegyző-jévé választott meg.

Nyitra vármegye közigazgatási bizottsága kedden tartotta rendes havi ülését *Craus* István főispán elnöklete alatt. Az ülés legérdekesebb pontját az új nyitrai vágóhid kérdése képezte. A bizottság megfélebbezi a város határozatát, mely szerint az új vágóhid a felső réteken

az úgynevezett „libalegelőn” volna építendő. Újás folyamán szóba került, hogy a város maga is belátja, hogy a törvény világos rendelkezése ellenére határozott, a mennyiben a törvény közegészségügyi szempontból nem engedi, hogy a vágóhid a város fölött legyen építhető, mert a folyó az egész várost körülölelve, s a vágóhidról a folyóba ömlő víz és állathulladékok a vizet állandóan megfertőznek. Különben a város felirt a miniszteriumba, egy szakközeg kiküldéséért. E szakközeg lesz hivatalosan majd az új vágóhid helyét kijelölni. Az előadók jelentéseit tudomásul vették. A főorvos jelentéséből megtudjuk, hogy a megye területén a múlt hóban öt kolera megbetegedés történt, mely esetek közül három halálos kimenetelű volt. A főispán elismerését fejezte ki a főorvosnak a közegészségügyi ténnyel való buzgókodásáért és különösen azért, hogy a tornóci főbíróval egyetemben mindent elkövetett, hogy a kolera szét ne hurcoltassék a megyében. Negyed községből.

Adakozás. A nyitrai keresztény szociális telepen létesítendő lourdesi kápolnára újabb adakoztak: Czeizel Gábor 20 kor., Dr. Csippek Sándor, Jeszenszky Alajos, Kútvaszer István 10—10 kor., özv. Herverth Antalné 20 korona. Az eddig gyűjtött összeg a fentebbi adományokkal kitesz 383 koronát. — Isten fizesse meg!

Tanügyi hírek. Malobiczki Lajos érsekújvári főtanító igazgató-tanítóvá nevezetett ki. Veszely László nagykosztolányi, Szabó Vazul érsekújvári, Zubek Irén szeniczi tanítókká, illetőleg tanítónővé választották meg.

Változás az alispáni állásban. Jól beavatott politikai körökben beszélnek, hogy Crausz István az ő „reform-munkájának” programjába az alispáni széknek más ember által való betöltését is felvette. A főispán állítólag rövid idő alatt kitessekel az alispáni székéből Turchányi Ödönt, a mi neki minden nagyobb emóció nélkül sikerülhet és megválasztatja alispánná dr. Gyürky Géza vármegyei tiszti főügyészt. Crausz Istvánnak ez a „reform-ténye” — írja forrásunk — még a szerencsésebb kezű akciókhoz tartoznak, mert ha Gyürky Gézában a vármegye nem nyerne is politikai értéket, bizonyos hogy Turchányi Ödönben viszont politikai értéket nem vesztené, de a változásnak meg volna mégis az az előnye, hogy szorgalmas és tehetséges ember állítatnék a vármegyei adminisztráció élére.

Jubileum. Verő Sándor nyitrai gépgyáros 30 éves évfordulóját ünnepeli annak, hogy a nyitrai gépgyárnak tulajdonosa. A gyár régebben szerény körletben mozgott, de ma már a nagy iparvállalatokhoz tartozik. Ebben kétségtelenül legnagyobb része van az ünnepelő tulajdonosnak, aki agilitásával és szorgalmával ezen vállalat szakés üzleti hírnevét emelte. A gyár ügy mezőgazdasági, mint ipari gépeket és öntvényeket gyárt és újabb időkben nagy városok csatorna vasfelszerelése ezen gyárból kerültek ki. Verő Sándor városunk szülötte, a városi képviselőtestület választott tagja, a Magyar vasművek országos egyesületének tagja, földbirtokos, ügy társadalmi, mint üzleti körökben kedvelt egyéniség és készséggel üdvözl mindenki évfordulója alkalmából.

Jótékonyág. Vettük a következő értesítést. Baró Haupt-Stummer Lipót, tőkésújfalusi nagybirtokos az ottani plebáni templom számára új és művészes oltárképet festetett. Az új képet a báró kisasszony gyönyörű virágokkal díszítette fel s ebben a pompában áldotta azt meg Marczina András volt tőkésújfalusi adminisztrátor. Itt megemlítjük, hogy báró Haupt-Stummer Tőkésújfalun, és Janofalun az épületeket mind átépítette és rendbehozatta, két gyönyörű kastélyt több százezer koronányi költséggel építtetett, a birtokot elsőrangúvá tette. A bárótól, mint nagy építkező mecenástól a janofalvi hívek remélik, hogy megújítja kápolnájukat, a mivel nagy örömet szerezne a janofalviaknak, valamint hogy a tőkésújfalusiak is igen halásak lennének, ha át-helyeztetné a templom alatt levő méntelepét, mely sehogyan sem való oda, a hol van.

Hangverseny. A Nagytapolcsányi Kath. Legényegylet saját otthona javára folyó évi október hó 16-án a „Korona-szálló” nagytermében táncmulatsággal egybekötött zártkörű hangversenyt rendez. Kezdeté este 8 órakor. Helyárak: oldal-székek és az I—III. sor 3 korona, IV—VI. sor 2 kor. 50 fill., a többi sorban 2 kor. A tiszta jövedelem egy része a nagytapolcsányi „Krajczár Egylet” javára lesz fordítva. Műsor: 1. Nyitány. Előadja a nagytapolcsányi és a baáni kath. legényegylet pengető zenekara, Agics Miklós karnagy vezetése alatt. 2. Dialog. Előadja Philipsohn Leontin és Platko Ella k. a. 3. Magyar rapsodia.

Előadja hegedűn Sasváry Béláné úrnő és zongorán Jelenffy Pistike k. a. 4. A vén cigány. Melodráma. Előadja ifj. Zsoldos Károly, zongorán kiséri Jelenffy Pistike k. a. 5. La Barcarolla. Hoffmann mesei. Előadja a nagytapolcsányi és a baáni kath. legényegylet pengető zenekara. 6. Dalok. Éneklő Stefkovics Kálmán, zongorán kiséri Klacsó Győző. 7. Monolog. Előadja Pollák Aranka k. a. 8. Operette dalok. Éneklő Lévy Margit k. a. operette énekesnő, zongorán kiséri dr. Zatkovich Dezső. 9. Egyveleg. Előadja a nagytapolcsányi és a baáni kath. legényegylet pengető zenekara.

A X-ik katolikus nagygyűlés programját az Országos Katolikus Szövetség a következőképp állította össze:

November 13-án, vasárnapon reggel 9 órakor Veni Sancte. 11 órakor I. nyilvános (ünnepélyes) ülés. Délután 3 órakor a Népszövetség díszülése, 5 órakor három templomban szentbeszéd és ajtatósság, az őszi időjárás folytán elmaradó Eucharisztikus körmenet helyett.

November 14-én, hétfőn reggel 8 órakor szentmise. Délután körök, egyesületek, szervezetek és intézmények ülései. Délután 3 órakor szakosztályi ülések: I. Hitbuzgalmi — charitatív szakosztály. Targyai: hitvédelem, kongregációk, családvédelem, szegény ügy stb. II. Közművelődési szakosztály. Targyai: keresztény művészet, sajtó, irodalom, népkönyvtár, iskolai és szabadoktatás, ifjúsági mozgalmak stb. III. Szociális szakosztály. Targyai: mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi ügyek stb. 5 órakor II. nyilvános ülés.

November 15-én, kedden reggel 8 órakor szentmise. Délután a szakosztályok folytatólagos ülései. Délután 3 órakor zárt ülés, 5 órakor III. nyilvános ülés. Este 8 órakor ünnepi lakoma. — Jelentkezés 1910. november hó 1-ig az Országos Katolikus Szövetségnél (IV., Ferenciek-tere 7., III. lépcső, I. emelet), a hol a tagok a részletes programot, jegyeiket, jelvényeiket s utazási igazolványaikat kapják. A vasuti igazolványok darabonként és személyenként 20 fill. kaphatók.

A nagygyűlési jegy kétféle. A tagsági jegy ára 5 korona, mely minden ülésre szól, a nyilvános üléseken állandó ülőhelyre jogosít és egyáltalán előfizetés a nagygyűlési évkönyvre. A belépő jegy ára 1 korona, mely, a zárt ülések kivételével, minden ülésre szól. A jelvény ára 30 fillér. — Az ünnepi lakomára legkésőbb 1910. november 10-ig kell jelentkezni. A 4 koronás jegyet szintén a Szövetség árúsítja. Tömeges jelentkezéseket legalkalmasabb a plebáni és az egyesületek útján megtenni. — Budapest, 1910. szept. 15. é.

Az Orsz. Kath. Szövetség.

Halálozás. Eggenhofer Ferenc assakúrti segédjegyző f. hó 12-én 53 éves korában jobb létre szenderült. Temetése f. hó 13-án ment végbe nagy részvétel mellett.

A nyitrai irtalmas nővérek templomanak megújítása és belső felékesítése idő folytán szükségessé vált. Egy félszázad vonult el a sűrűn látogatott templom felett s ezen hosszú idő alatt nagyobb mérvű újítások nem eszközöltettek az Úrnak ezen a hajlékán, melynek díszét ugyancsak próbára tette és meg is rongálta az egyébként nagyon örvendetes gyakori használat. Az 1911. szept. 8-án tartandó ötven éves jubileum alkalmából tervbe vett renoválásra újabb adakoztak: Haichler F. és V. gyűjtése 63 kor. 30 fill. Nagy- és Kiscsütényi hívek adakozása 118 k. 60 fill. Simonyiné Fabianvölgy 5 kor. Sramka M. 2 k. Összesen 188 90 korona.

Hozzáadva a lapunk okt. 9-iki számában kimutatott 6340 76 kor.-hoz, lesz főösszeg 6529 76 kor. — Isten fizesse meg!

Szinielőadás. A nyitrai ker. szociális egyesület 1910. évi október hó 16-án (vasárnap) saját helyiségében (Vármegyeház-ter 8. szám) a ház-alap javára táncmulatsággal egybekötött zártkörű szinielőadást rendez. A szinielőadás 7 és fél órakor kezdődik. Belépő-díj személyenként 1 kor. Rendes tagoknak és családjaiknak személyenként 50 fillér. Felülfizetéseket halásan fogad és hirtalpig nyugtáz az egyesület. — Szinre kerül: „Postás Klári.” Víg színmű dalokkal, három felvonásban. Személyek: Özv. Molnár Istvánné Lehoczky Margit k. a., Klári Bojkovszky Mariska k. a., Béla, Stefike gyermekei * * * Borotva Máté Viola Béla, Kender Pál gyógyszerész Jankovics Pál, Arabella, második neje Kutalik Amália k. a., Ilus, Kender leánya első nejétől Enhof Terez k. a. Malosi Ferenc postaigazgató Viola Endre, Malosi Péter gazdasági irnok Rusz Gusztáv, Vedressi Dezső Szilárd János, Czirik Balint adószedő Karászék Imre, Leopoldina a huga * * * Beregi Nep. János járásbíró Balaban

Lajos, Singer boltos Krajcsik János, Friczi laborans Franta István, Pandúr Pirta postáslegény Forró Lajos, Száraz Gábor gazdaember Pirooska Ferenc, Gamba Kati Lehoczky Mariska k. a., Bolyó Feri Balaban Lajos, Szappanosné Sinczel Mariska k. a., Matyók Matyi Franta István, Ágnes eseléd gyógyszerésznél * * * Czigány primás Brindál Ignác. Népség, vendégek. Történelmi Szakállason. Előadás után tánc.

Visszavont petició. A Kálmán Gusztáv államtitkár zsolnai mandátuma ellen beadott petíciót a múlt hét folyamán visszavonták. Ugyanígy visszavonták az államtitkár kolozsvári mandátuma ellen benyújtott kérvényt. A három mandátumos államtitkár most már választhat az ölébe hullott mandátumok között. Hir szerint a kolozsvári mandátumot tartja meg.

A huszan. Lapunk más helyén foglalkozunk érdemlegesen azzal az értekezéssel, melyet f. hó 11-én a nyitrai városi polgármester-választás ügyében Turchányi Ödön alispán azzal a szándékkal hívott össze, hogy a város polgárságának zöme a vármegye szelid nyomása alatt Tóth Lajos mellett állást foglaljon s így a főispáni jelölt a városi képviselőtestület többsége jelöltjének a színeben tünjek fel. A terv nem sikerült. Mindössze 32-en jöttek össze s ezek közül is csak 20-an irták alá az elejők tett ívet, melyen nevék aláírásával kötötték le magukat arra nézve, hogy Tóth Lajosra fognak szavazni. Ezek a következők: Árpássy Imre, dr. Biringer Ferenc, Grünfeld Náthán, Gyulai Mihály, Dombay Hugó, dr. Havas Ármán, dr. Jellinek Miksa, Herczegh István, dr. Lakits István, Mayer Károly, Rédey Géza, Ronchetti Oszkár, dr. Szegő Zsiga, Szirányi Géza, Salvendy Lipót, Tomaszék János, Tichy Tivadár, dr. Vajda Emil, Verő Sándor, Weisz József. — Ez még nem is hatód része a képviselőtestületnek, de azért jelöltjük már a polgárság nevében házal a képviselőtestületi tagoknál. Csodálatos annak az úrnak a szerénysége!

A nagyszombati kath kör a tagok művelődésének, szórakozásának és az összetartás érzetének előmozdítása céljából az ősz minden vasárnapján este 8 órakor beleptidij nélkül előadásokkal összekötött társas összejöveteleket rendez. Az őszi program tervezete: 1. Október 16-án Hudyma Emil, f. fog. tanár, a kath. Kör alelnöke tart szabad előadást „A kis ember bajairól”. 2. Október 23-án vitaestély. Rendezi a férfiak Mária-Kongregációja férfiak számára. Megvitatásra kerül „A könyvtárolom (index) intézménye a kath. egyházban”. 3. Október 30-án Bruckmayer Géza tart előadást „A suggestio szerepéről a mindennapi életben”. 4. November 6-án Obinger József a kath. Kör titkára tart szemléltető felolvasást „A táviróról és annak alkalmazásáról”. 5. November 13-án szórakoztató estély gramofon és mozgófényképek kíséretében. Rendezi a férfiak Máriai Kongregációja a családtagok bevonásával. 6. November 20-án színjáték. Erre minden tag külön kap meghívót. 7. November 21-én ünnepély a nagyszombati sz. Szűz tiszteletére. Dr. Halmos Ignátz apátplebános, a kat. Kör tiszteletbeli elnöke tart előadást „Adatok a nagyszombati kegykép történetéhez” címen.

Oltár megáldás Nemsón. Nagy ünnepélyességgel folyt le e hó 2-án a közadakozásból, Réty és Benedek cégnel 2200 koronán felüli értékben készült gyönyörű és izéles lourdi Szűz Mária barlang oltárának, szt. József szobornak és a rózsafüzér-társulat lobogójának megáldása. A megáldást és a szt. misét Kútvaszer István apátkanonok, treneseni főesperes a környékbeli papság névleg Hevera János, Chocholusz Balint alesperesek, Rényi István, Diera Ignác, Miklós Rezső plebánosok segédletével, Dusinszky Lipót karnagy orgona kísérete mellett végezte. Pater Julián pedig megható és szívhez szóló beszédben buzdította Szűz Mária és szt. József tiszteletére a szomszéd plebániákból is nagy számban összesereglett híveket.

Gazdák kirándulása. A Nyitrai megyei Gazdasági Egyesület titkárától vettük a következő felhívást:

Egyesületünk igazgató-választmánya határozatából kifolyólag az egyesület vezetősége elhatározta, hogy a folyó év őszére tervezett társas tanulmányi kirándulást Kövecses pusztára báró Schey uradalma rendezi. A tanulmányi kirándulás október hó 20-án csütörtökön lesz megtartva az alábbi tervvel: Találkozás Tornóczy vasuti állomáson d. e. 1/10 órakor (Érsekújvárról 9 óra 34 perckor, Lipótvár—Galánta felől 7

Hogyan leszünk igazán egészségesek!

„Kinek vére könnyen folyik az erekben, az testileg és lelkileg is egészséges, az boldognak érzi magát, mert az egészség vidámságot, élet- és munkakedvet idéz elő” mondja egy orvosi szakíró, Dr. W. Teschen. Tehát az, kinek vére lassan vagy nehezen kering: az testben és lélekben beteg. A ki például emésztési zavarokban, étvágytalanságban, soványság, vérszegénység, akaratérőhiányban, tartós fájásban, álmatlanságban, cukorbetegségben, vagy ful, orr és nyak katarrusban szenved, a kin felelemérzet, izgatottság gyakran vesz erőt, akit hátfájdalmak gyötörnek, ki éjszaka izzad, kinek aranyere van, ki köszvényes, kinek teste foltos, vagy kiütésekkel, van tele: annak vére alaposan felújítandó és megtisztítandó. Szükséges ez azért, hogy a tisztátalan vérben levő mérges anyagok kiközösíthessenek, s a vér képes legyen elegendő mennyiségű savat magába fogadni, új véréseket képződését elősegíteni s mérges anyagok felgyülemlését meggátolni.

Dr. Schröder orvos féle „Vértápsó” a „Renscin” orvosoktól és felesküdtöt vegyszertől mint ezen célra a legkitünőbb szer elismertett. Nem idéz elő semmiféle kellemetlen mellékhatást, és főleg nem hasmenést és minthogy pirula alakjában hozatik forgalomba, bevétele könnyű és kényelmes, úgy hogy a legelgyengültebb test is elbírja. Jó hatásáról jutalási nyilatkozatunkkal kezeskedünk.

A hálairatok ezrivel tudjuk bebizonyítani, hogy a fogyasztók közül ezernél több ember viszszerente egészségét a „Renscin” használatával.

Igy például Deutschmann Emil úr a következő lelkes levelet írja:

Seidau, 1908. április 18.

Igen tisztelt Uram!

Nagy örömmel jelenthetem Önnek, hogy a „Renscin” használatától megerősödtem és étvágyam is van. Negyven éves vagyok és az első négy heten (februárban) nyolc fontot hiztam. Fájt a gyomrom, nem tudtam enni, a hasam meg a hátam fájt, úgy hogy gyakran alig tudtam már elviselni, és a munkámat sem tudtam sokszor napokig elvégezni. Szinte azt mondhatom, hogy visszaadott az életnek.

Kiváló tisztelettel

Deutschmann Ernő
hengergyári munkás.

Fenti köszönőlevelet hitelesíti

Seidau, 1908. apr. 18-án

Seidau község
pecsétje.

Frenzel
községi előjáró.

Rosenberger úr már nem hitte, hogy feleségének állapota még javulhatna, Renscin azonban igazán segített rajta.

Bachenöd, 1909. dec. 11.

Dr. Schröder H. úrnak!

Az Ön Renscinja a feleségemnek nagyon jót tett. Már két esztendeje, hogy vérvesztése volt, általános gyöngeségben és étvágytalanságban szenvedett, úgy hogy majdnem mindig ágybanfekvő volt. Különböző szereket használtunk, de minden orvosi segítség hiábavalónak látszott. Ekor egy ismerősöm beszélt nekem az Ön Renscinjának (vértápsó) csodálatos eredményeiről. E barátom útján két skatulyával rendeltem, de nem nagyon hittem benne, mert eddig minden hiábavaló volt. De hála Istennek, amint feleségem csak egy fél skatulyányit szedett, már javulás mutatkozott és most, hat skatulyával való használat után feleségem teljesen helyreállott, étvágya van, jól alszik, ami már régen nem esett meg vele, és el tudja végezni teendőit a ház körül.

Ha később újra szükségem lenne reá, megírom. Ugy feleségem mint a magam nevében fogadja hálás köszönetemet.

Kiváló tisztelettel

Rosenberger Lőrinc, gazdász Bachenödben és Lengmoos (Felsőbajorország) polgármestere.

Ez irás hitelesül szolgáljon a község pecsétje Lengmoos község pecsétje. Rosenberger polgármester.

Az ilyen elismerőlevelek, és itt határozottan hangsúlyozzuk, hogy ezeket sem nem rendeljük, sem meg nem fizetjük, nap-nap után nagy számmal érkeznek hozzánk. Az ilyen fényesen beajánlott preparátum nem tenne-e jót Önnek is?

Hogy pedig mindenki meggyőződhessen a felsoroltak valódiságáról, mindenkinek, ki tőlünk kér egy próbadobozt teljesen ingyen

és bérmentve megküldünk egy igen érdekes és hasznos könyv kíséretében teljesen ingyen: „Hogyan őrizzük meg egészségünket és fiatalágunkat” orvosi intelmek mindenki részére. Százerek szabadulhatnak meg nehéz bajuktól, ha ezen tanácsra hallgatnak.

Írja meg röviden egy levelezőlapra címét és mi rögtön meg küldjük önnek a könyvet és próbadobozt ingyen és bérmentve. Pontos címünk: Dr. med. H. Schröder, G. m. b. H., Abt. N. 24. Berlin 35.

Megtámadták az uton. F. hó 9-től 10-ére menő éjjel az Erssébet-uton több felsőköröskényi parasztleány megtámadta Skarupka János légszegyári szerelőt a védetlen embert a subancok a földre tepertek és agya-főbe verték.

Tilos a mustszállítás — nem hitelesített hordókban. Bottlik Antal nagykeri lakos f. hó 11-én bort szállított Schlesinger Tóbiásnak. A vámnál azonban útját állták, mert hordója nem volt újra hitelesítve. Figyelmeztetjük a vidéki közönséget, hogy most különösen szüret táján igyekezzenek hordóikat hitelesíttetni, nehogy összeütközésbe kerüljenek a hatósággal.

Gyorsvonatoknak feltételes megállítása Melesicz állomáson. A budapest—galánta—zsolnai vonalon közlekedő, Budapest nyugati pályaudvarra d. e. 9 óra 40 érkező, valamint a Budapest nyugati pályaudvarról este 6 óra 50 perckor induló gyorsvonatok f. évi október hó 1-től kezdve Melesicz állomáson utasoknak fel- és leszállása céljából feltételesen megfognak állíttatni. Az előbbi gyorsvonat Melesicz állomást reggel 5 óra 40 perckor, az utóbbi pedig éjjel 10 óra 41 perckor érinti.

Hulla a vízben. A nyitrai felsőréteken homokszedéssel foglalkozó emberek egy falusi ember hulláját fogták ki a vízből f. hó 4-én délután. A hatóság emberei a hullában Oravecz József csápori lakosra ismertek. Hogy öngyilkosságot követett-e el, vagy véletlen baleset folytán lelte halálát a vízben, nem tudni. A szerencsétlent állítólag epileptikus rohamok fogták el, amint a folyó partján elhaladt és a vízbe bukott.

Koldult, hogy újra ihasson. Laukó Mátyás sarlókaszai lakos f. hó 11-én egész nap bujta a korcsákat Nyitrán. Este felé azonban kiürült az erszénye. A jeles „csárdavirág”, hogy vad szenvedélyét kielégíthesse, koldulni ment. Az Erssébet-uton sétáló közönségtől már összekéreggetett néhány fillért, midőn a rendőrök öt elcsiptek és a városházára előállították.

Lefogialt tej. Czivány Ferencné darázi asszony a napokban tejet hozott elárúsítás végett a nyitrai piacra. A rendőrbiztos, mert nem találta edényeit elegendő tisztáknak, a tejet elkoboztatta.

Nem mind arany, ami fénylik. Már az igaz, mondja Ábris bátyánk! Ime az Esterházy cognac úgy fénylik, mint az arany, de mégis meg lehet inni, sőt még jó is, kitünő; de igye meg valaki az aranyat! No? Hát nincs igazam?

„BUZIÁSI PHÖNIX” az egyedüli bakteriummentes természetes ásványvíz s ezért nemcsak hazánkban, de az egész művelt világ orvosai által mint legkitünőbb természetes, az egészség előnyére való üdítő és gyógyvízként ajánlatik. „Buziási Phönix” a hazai ásványvizek legelterjedtebbje és az egész világon legelőnyösebben ismert.

Telefon szám: 146.

TELEFON

a Poór-féle cukrászdában!

Nyitrán, Bottyán-utca 4.
Galgócon, Erssébet-u. 7.

Házilag készült befőttek, cukrozott gyümölcsök. Naponta friss készítésű vajás és desszert sütemények, friss Gerbaud. — Ugyanott szebbnél-szebb bonbonierek, Gerbaud, Lindt és Gala Peter-féle csokoládék, desszertek és mindenféle cukor különlegességek nagy választékban s ami a fő igen olcsón beszerezhető pontos kiszolgálás mellett.

Ünnepi kalácsok, torták mindenkor megrendelhetők és kívánatra házhoz is szállíttatnak.

171. 46—52.

Nyilt-tér.

Borszéki
GYÓGY-ÜDÍTŐVIZ.

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK
KIRÁLYA!

„BORSZÉKI”
az ásványvizek királya,
angolkór és
vérszegénység

ellen páratlan gyógyszer.
Mint üdítő és hűsítő ital a
legelső minden vizek között.

Főraktár:

BRIX JÁNOS FIA UTÓDA
fűszer-, csémege- és ásványvíz-
kereskedőnél — Trencsén

105. 10-15.

Telefon.

Zs. P. Szentendre. A küldött összeggel 1910. júl. 1-ig van elfizetve.

B. L. Harmatos. Hátrálék volt s így elkönnyeltük 1909-re.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES

TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZ
ÜDÍT-GYÓGYIT. ÜDÍT-GYÓGYIT.

Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitünő hatásúnak bizonyult.

ORVOSILAG AJÁNLVA.

FŐLERAKAT EINZINGER JÓZSEF GÉG NYITRA

KOSSUTH-TÉR VÁROSHÁZ-TÉR SARKAN.
56. 24—0.

Ügyes és megbízható
hentes-mészáros

kerestetik azonnali
belépésre. Ajánlatok:

„TÓTMEGYERI NÉPHÁZRA”

cimzendők Tótmegyerre.

128. 1—1.

A t. közönség kényelmére

üzletembe bevezetttem
a telefont is; úgy hogy az
egész megye bármely részéről
övé telefon megrendeléseket is
a leggyorsabban teljesíthetem.
Nyitrai telefon szám 146.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

Eladó üveges kocsi.

Egy használt s javításra szoruló kétüléses Broom (zárt coupé) kocsi nálam 200 koronáért eladó.

Mérey Lajos.

124. 3-3.

13727/1910. p. szám.

Hirdetmény.

A nyitrai kir. törvényszék ezennel közhirrre teszi, miszerint a nagytapolcsányi kir. közjegyzővé kinevezett Dr. Lénárt Akos közjegyzői irodáját Nagytapolcsányban Deák Ferenc-tér 88. szám alatt 1910. október hó 1-én megnyitotta.

Nyitrán, 1910. szeptember hó 30-án. A kir. törvényszék, mint polgári bíróság.

Kiad. Havas Lajos s. k. kir. tszéki bíró.

A kiadmány hitelül:

Terlanday,
kezelő.

125. 3-3.

Kitüntetve az „ORSZÁGOS IPAREGYESÜLET” nagy ezüst érmével és dicsérő oklevelével 1903.

SULGAN ANDRÁS DIVATCIPÉSZ ÉS BÖRKERESKEDŐ

NYITRÁN, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 7. SZÁM.

A n. é. közönség figyelmét bátor vagyok felhívni az üzletemben kiállított saját készítésű, elsőrendű cipő gyártmányaimra. — Dacára a most mindenütt uralkodó drágaságnak, nagyban végzett bevásárlásaim folytán abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy elsőrendű

**férfi divat cipőket 14 koronától 18 koronáig
női divat cipőket 12 koronától 18 koronáig**

szállíthatok. — A n. é. közönség szives pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Telefon szám: 144.

184 24-0.

Sulgán Andás,
divat cipész és bőrkereskedő.

Ablak és ajtó léghuzat elszigetelést jutányosan vállal
KOLENATY és KÖCK
NYITRA, TÓTH VILMOS-U. 10. SZ.

Készít modern és szolid kivitelű butorokat. — Saját készítményű butorait állandóan raktáron tartja. — Elfogad butorujításokat és boltberendezéseket. — Egyéb e szakba vágó különleges munkálatokhoz megrendelésre rajzzal és költségvetéssel szolgál.

123. 3-5.

DIVATOS BUTOROK

A LEGOLCSÓBBAN ÉS JÓ MINŐSÉGBEN KAPHATÓK

VAJDA J.

BUTORKERESKEDŐNÉL
NYITRA, PÁRUTCA 22. SZ.

50 hálószoba, 40 ebédlő, 15-20 salon berendezés.

Uri szobák és vendég-szobák mindennemű styl- és minőségben állandóan raktáron vannak.

Száraz anyagból, kitűnő iparosok által készített mahagoni-, palisander-, köris-, cseresznye-, dió-, tölgy és szillfa

BUTORAIM

legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, jó ízléssel készülnek.

Mindennemű réz-, nikkell- és vasbutor. — Veranda- és kerti-butorok. Iroda-, elő-, háló-, ebédlőszoba- és konyhaberendezések. Saját kárpitos-műhelyem, ahol legmodernebb kárpitos és díszítési munkák szakszerűen s ízlésesen készülnek.

Mint hogy t. vevőimnek jó árút, nagy választékot a legjutányosabb áruk mellett nyújtok, tisztelettel kérem a n. é. butorvásárló közönséget, hogy b. rendeléseivel hozzám fordulni szíveskedjék.

VAJDA J.
butorkereskedő.

11. 20-24

VEREBÉLY GÉZA
URI ÉS NŐI DIVATÁRÚHÁZA
NYITRÁN, TÓTH VILMOS-U.

ŐSZI IDÉNY.

Az összes női és férfi divat-cikkek legújabb kivitelűi, kosztüm, ruha és blúz kelmék, bársonyok és selymek dús választékban raktáron.

Velezek, flanellek első minőségben.

Férfi kalapok, nyakkendők, mellények, botok, esernyők, bőr- és szövött-keggyük stb.

Kísérje kérem állandóan figyelemmel a cég kirakatait s meg fog győződni, hogy szebb és jobb minőségű divat-árúkat mint e helyen, jutányosabban sehol nem vásárolhat.

BOR ELADÁS!

Katócz Simon kerületi szőlőszeti és borászati felügyelő esztergomi pinczejében nagyobb mennyiségű egy és két éves, jobb minőségű, tisztán kezelt fehér és schillerbor jutányos árban eladó. — Az eladás 50 literen felüli mennyiségben történik.

Bővebb felvilágosítást nyújt és megrendeléseket elfogad a fenti borászati felügyelő Nyitrán, Gyürki-utca 1. sz.

107. 8-18.

M. kir. pozsonyi IV. honv. ker. hadbiztossága.

27361/910. szám.

KIVONAT.

A m. kir. pozsonyi IV. honvéd kerület csapatainak kenyér és zab szükségletének szállítás útján való biztosítása céljából az alább felsorolt napokon és állomásokon kizárólag írásbeli ajánlatok alapján mindenkor délelőtt 20 órákor — nyilvános ajánlati versenytárgyalás fog tartatni, és pedig:

Folyó évi október hó 28-án Pozsonyban a kerület hadbiztosságánál a pozsonyi kenyér és zab, és tóvárosi kenyér,

Folyó évi október hó 27-én Nyitrán a honvéd kezelőtiszt irodájában, a nyitrai kenyér és zab, és lévai kenyér,

Folyó évi október hó 28-án Trenesénben a honvéd kezelőtiszt irodájában a treneséni kenyér és zab, és rózsahegy-i kenyér.

Folyó évi október hó 24-én Beszterezebányán a honvéd-ezred kezelőtiszt irodájában, a beszterezebányai kenyér és zab, továbbá a jolsvai és balassagyarmati kenyér,

Folyó évi október hó 21-én Vácson a honvéd huszár-ezred kezelőtiszt irodájában, a váci és érsekújvári kenyér szükségletnek biztosítására.

Az egyes állomások szükséglete, a szállítás feltétellel az egyidejűleg kiadott hirdetményekben az előkészített „Szállítási feltételek füzetéből” meg tudhatók, melyek a honvéd kerület hadbiztosságánál, valamint a megnevezett állomásokon elhelyezett honvéd ezredek kezelő tiszt irodájában, illetve a tóvárosi, lévai, rózsahegy-i, balassagyarmati, jolsvai és érsekújvári honvéd állomás parancsnokság irodájában betekintheők.

A szállítási feltételek füzetének nyomtatvány példánya a kerület hadbiztosságától ármentéris nélkül kérhető.

Pozsony, 1910. évi szeptember hó 16-án.

A m. kir. pozsonyi IV. honvéd kerület hadbiztossága.

HIRDETÉSEK
a „NYITRAMEGYEI SZEMLE” számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papirkereskedésében, ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

WEIGL ANTALPAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat, cimadákat, biretumokat, mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

2. 40-52.

Figyelmeztetés!

nyitrai népbank. Ha pedig a befizető bármikor elhal törvényes örökösei, vagy az általa kijelölt kedvezményezett, 1000 koronát kap a haláleset igazolása után 30 napon belül. A jegyezhető legesekélyebb befizetés hetenkint 1 korona a legnagyobb hetenkint 50 korona. — E befizetések alapján az intézet kölcsönöket is folyósít. — Részletes felvilágosítások az intézetben kaphatók

Üzlet szerzők kerestetnek!**Nyitrai Népbank r.-társaság.**

Felhívjuk a n. é. közönség figyelmét az intézetünkben létező **takarék biztosító** osztályra. Egy korona és esekély pótdíj heti befizetése ellenében, megélés esetén, a 15-ik év végén 1000 koronát fizet ki a

KRAMMER ADOLF ÉS FIAI CÉG

HID-UTCA 16. SZ. NYITRÁN TÓTH VILMOS-U. 39

Ajánlja legjobb minőségű

hordó- és palacksőreit

valamint dús felszerelt

épület-, tűzifa- és kőszén-raktárát.

162. 24-26.

Magyarázat.

Hogy mennyire köztudomása a közönségnek az a tény, hogy

a kolerajárvány veszélyének esetén a tisztaság mellett legjobb óvszer

AZ ESTERHÁZY-COGNAC

annak legjobb bizonyítéka a rendkívüli nagy fogyasztás. Hivatalosan, közjegyzőileg meg van állapítva, hogy az Esterházy cognacgyár két db. Egrot-féle főző-készüléke

1,752.000 liter bor termelő képességet foglal magában. Ez az óriási szám legjobb bizonyítéka annak, hogy a

közönség tudja, minő szerrel védekezzen a kolera ellen.

Ez a magyarázata a rendkívüli nagy fogyasztásnak.

Az Esterházy-cognac mindenütt kapható!!

Központi iroda: Budapest, V. ker., Csáky-utca 14. szám.